

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

14 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നം. 38

17-09-2025 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

ശബരിമല വികസനം

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ എ. പി. അനിൽ കുമാർ , ശ്രീ എൽദോസ് പി. കുന്നപ്പിള്ളിൽ, ശ്രീ സി. ആർ. മഹേഷ്		ശ്രീ വി.എൻ വാസവൻ (തുറമുഖ - സഹകരണ - ദേവസ്വം വകുപ്പ് മന്ത്രി)	
(എ)	ശബരിമല വികസനത്തിനായി ബജറ്റിൽ മൂന്ന് വർഷമായി വകയിരുത്തിയ തുക പൂർണ്ണമായും ദേവസ്വം ബോർഡിന് നൽകിയിട്ടില്ല എന്നത് വസ്തുതയാണോയെന്ന് വ്യക്തമാക്കാമോ;	(എ)	ശബരിമല മാസ്റ്റർപ്ലാൻ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ശബരിമല വികസനത്തിനായി 2022-23, 2023-24 സാമ്പത്തിക വർഷങ്ങളിൽ 30 കോടി രൂപ വീതവും 2024-25 സാമ്പത്തിക വർഷം 27.6 കോടി രൂപയുമാണ് ബജറ്റിൽ വകയിരുത്തിയിരുന്നത്. 2022-23 സാമ്പത്തിക വർഷം മുതൽ 2024-25 സാമ്പത്തിക വർഷം വരെ ആകെ 18,39,73,611/- രൂപ വിവിധ ഇനങ്ങളിലായി റിലീസ് ചെയ്യണമെന്നാണ് ശബരിമല മാസ്റ്റർപ്ലാൻ ഉന്നതാധികാര സമിതി സർക്കാരിനോട് ആവശ്യപ്പെട്ടത്. അതിൽ ആകെ 15,69,19,689/- രൂപ ടി കാലയളവിൽ റിലീസ് ചെയ്ത് നൽകിയിട്ടുണ്ട്.
(ബി)	2016-2021-ലെ സർക്കാരും നിലവിലെ സർക്കാർ നാളിതുവരെയും ശബരിമലയുടെ വികസനത്തിനായി എന്തൊക്കെ നടപടികളാണ് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് വിശദമാക്കാമോ;	(ബി)	2016 -2021 ലെ സർക്കാരും നിലവിലുള്ള സർക്കാരും ശബരിമല മാസ്റ്റർപ്ലാൻ പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ശബരിമല വികസനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഒട്ടേറെ പദ്ധതികൾ ഏറ്റെടുക്കുകയും അവ പൂർത്തീകരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ആകെ 70,37,74,264/- രൂപ വിവിധ പദ്ധതികൾക്കായി 2016-17 മുതൽ 2024-25 വരെയുള്ള കാലയളവിൽ ചെലവഴിച്ചിട്ടുണ്ട്. (2016-17 മുതൽ 2024-25 വരെയുള്ള കാലയളവിൽ പൂർത്തിയാക്കിയ പദ്ധതികളുടെ വിശദാംശങ്ങൾ അനുബന്ധമായി ചേർക്കുന്നു). ശബരിമലയുടെ ബേസ് ക്യാമ്പായ നിലയ്ക്കലിന്റെ ലേ ഔട്ട് പ്ലാനിന് 2020-ൽ തന്നെ സർക്കാർ അംഗീകാരം നൽകിയിരുന്നു. സന്നിധാനത്തിന്റെയും പമ്പ & ടെക്ക് റൂട്ടിന്റെയും ലേ ഔട്ട് പ്ലാനുകൾക്ക് സർക്കാർ 09.01.2025 തീയതിയിൽ അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ശബരിമല സന്നിധാനത്തിന്റെ വികസനത്തിനായി 778.17 കോടി രൂപയും പമ്പയുടെയും ടെക്ക് റൂട്ടിന്റെയും വികസനത്തിനായി

255.45കോടി രൂപയും ഉൾപ്പെടെ ആകെ 1033.62 കോടി രൂപയാണ് അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്ന ലേ ഔട്ട് പ്ലാൻ പ്രകാരം കണക്കാക്കിയിരിക്കുന്നത്.

ശബരിമല റോപ് വേ പദ്ധതിയുടെ നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ, നടത്തിപ്പ് എന്നിവ M/s EIGHTEENTH STEP DAMODAR CABLE CARS PRIVATE LIMITED എന്ന കമ്പനിയ്ക്ക് റവന്യൂ ഷെയർ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നൽകി നിർമ്മാണ കരാറിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. റോപ് വേ യാഥാർത്ഥ്യമാകുന്നതോടെ നിലവിൽ ട്രാക്ടറുകൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി നടന്നുവരുന്ന പമ്പയിൽ നിന്നും സന്നിധാനത്തേക്കും തിരിച്ചുമുള്ള ചരക്ക് നീക്കം പൂർണ്ണമായും റോപ് വേ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയാകും നടത്തുക. റോപ് വേ പദ്ധതിക്കായി പമ്പയ്ക്കും സന്നിധാനത്തിനും ഇടയിലുള്ള 4.5336 ഹെക്ടർ വനഭൂമി ഡെവേൾപ്പ് ചെയ്യേണ്ടിവരുന്നതിനാൽ പ്രസ്തുത വനഭൂമിയ്ക്ക് പകരമായി ഇടുക്കി ജില്ലയിലെ ചിന്നക്കനാൽ വില്ലേജിൽപ്പെട്ട സ്ഥലമാണ് പരിഹാര വന വത്കരണത്തിനായി ആദ്യം പരിഗണിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ പ്രാദേശിക പ്രശ്നങ്ങൾ നിമിത്തം ടി സ്ഥലം പരിഗണിക്കാനാകില്ല എന്ന് റവന്യൂ വകുപ്പ് അറിയിക്കുകയും റവന്യൂ വകുപ്പ് തന്നെ ഇടുക്കി ജില്ലയിലെ കഞ്ഞിക്കുഴി വില്ലേജിൽപെട്ട മറ്റൊരു ഭൂമി പ്രൊപ്പോസ് ചെയ്യുകയുമുണ്ടായി. എന്നാൽ പ്രസ്തുത സ്ഥലം വനം വകുപ്പിന് സ്വീകാര്യമാകാതെ വരികയും പദ്ധതി അനിശ്ചിതത്വത്തിലാകും എന്ന സ്ഥിതി സംജാതമാകുകയും ചെയ്തപ്പോൾ പ്രശ്ന പരിഹാരത്തിനായി ബഹു. ദേവസ്വം വകുപ്പ് മന്ത്രി മുൻകൈയെടുത്ത് ബഹു. വനം വകുപ്പ് മന്ത്രിയുടെയും ബഹു. റവന്യൂ വകുപ്പ് മന്ത്രിയുടെയും കൂടി സാന്നിധ്യത്തിൽ സർക്കാർ തലത്തിൽ അഞ്ചോളം യോഗങ്ങൾ ചേരുകയും അപ്രകാരം യോഗങ്ങൾ ചേർന്നതിന്റെ ഫലമായി കൊല്ലം ജില്ലയിൽ കുളത്തുപ്പുഴയിൽ റവന്യൂ വനം വകുപ്പുകൾക്ക് സ്വീകാര്യമായ ഭൂമി കണ്ടെത്തുകയും പ്രസ്തുത ഭൂമി പരിഹാരവനവത്കരണത്തിനായി അനുവദിച്ചുകൊണ്ട് 16.11.2024-ലെ സ.ഉ. (കൈ)നം.230/2024/റവ നമ്പർ പ്രകാരം സർക്കാർ ഉത്തരവ് പുറപ്പെടുവിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത ഉത്തരവും അനുബന്ധ വിശദാംശങ്ങളും പരിവേഷ് പോർട്ടലിൽ അപ്ലോഡ് ചെയ്ത് വനം, വന്യജീവി ക്ലിയറൻസ് എന്നിവയ്ക്കായി സംയുക്ത പരിശോധന നടത്തി തുടർനടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് വരികയാണ്.

കൂടാതെ ബജറ്റിന് ഉപരിയായി ശബരിമല തീർത്ഥാടകരുടെ സൗകര്യങ്ങൾ

		വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിലേക്കായി കഴക്കൂട്ടം, ചെങ്ങന്നൂർ, ചിറങ്ങര, എരുമേലി, നിലക്കൽ, മണിയങ്കോട് എന്നിവിടങ്ങളിൽ കിഫ്ബി (KIIFB) സഹായത്തോടെ 116.41 കോടി രൂപ ചിലവഴിച്ചു ഇടത്താവളങ്ങളുടെ നിർമ്മാണം ആരംഭിക്കുകയുണ്ടായി. ആയതിൽ നിലയ്ക്കലിലുള്ള ഏഴ് വിരി കെട്ടിടങ്ങളിൽ മൂന്ന് വിരി കെട്ടിടങ്ങൾ 2024-25 ശബരിമല സീസണിനോടനുബന്ധിച്ച് തീർത്ഥാടകർക്കായി തുറന്ന് നൽകിയിരുന്നു. കൂടാതെ കഴക്കൂട്ടം, മണിയങ്കോട് ഇടത്താവളങ്ങളുടെയും നിർമ്മാണം പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ട്. മറ്റുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലെ നിർമ്മാണം പുരോഗമിച്ച് വരുന്നു.
(സി)	2011-2016 കാലയളവിലെ സർക്കാരിന്റെ കാലത്ത് ശബരിമല വികസനത്തിനായി സ്ഥലം ഏറ്റെടുക്കൽ നടപടികളടക്കം നടത്തിയിട്ടും ശബരിമല വികസനം മുടങ്ങിയതായ ആക്ഷേപം ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടോ; എങ്കിൽ കാരണം വിശദമാക്കാമോ?	(സി) ശ്രദ്ധയിൽപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

SABARIMALA MASTER PLAN

STATEMENT SHOWING THE PROJECTS COMPLETED FROM THE FINANCIAL YEAR 2016-17 TO 2024-25

Sl. No.	Name of Project	AS /Estimate Amount Rs.	PAC	Date of Commence ment	Date of Completion	Expenditure	Remarks
1.	SMP-Sabarimala-Construction of Annadanamandapam	9,50,00,000/-	9,08,00,000/-	11.07.2016	08.11.2019	9,06,35,122/-	
2.	SMP-Nilakkal-Construction of New Resting hall for pilgrims	4,91,00,000/-	4,90,53,833/-	28.09.2016	08.12.2017	4,89,74,178/-	
3.	SMP-Sabarimala-Construction of Darshanam Complex at Sannidhanam	9,50,00,000/-	10,05,00,625/-	04.07.2016	15.08.2018	10,29,05,481/-	
4.	SMP-Sabarimala-Laying tiles in the waiting hall at Sannidhanam and Refurbishment of existing urinals	27,00,000/-	26,20,664/-	02.11.2016	04.02.2017	26,27,460/-	

5.	SMP-Nilakkal- Construction of Emergency response station	60,00,000/-	53,05,510/-	05.09.2016	10.11.2016	66,88,767/-	HPC approved the actual cost incurred for the proper completion of the work based on the recommendation of the Chief Engineer
6.	SMP-Pampa-Construction of Sewage holding tank of 6 Lakhs litres capacity	1,76,00,000/-	1,61,07,599/-	05.09.2016	30.11.2016	1,59,09,843/-	
7.	SMP-Sabarimala- Refurbishment of Valiyanadapandal at Sannidhanam	4,75,50,000/-	3,14,08,307/-	19.04.2017	14.01.2018	3,11,98,555/-	
8.	SMP-Sabarimala- Providing Ashlar flooring to the lower thirumuttom at North side of Sannidhanam	43,10,000/-	38,16,252/-	05.02.2017	20.11.2017	35,05,460/-	
9.	SMP-Construction of Waste collection bins (60 Units) at Sabarimala, Pampa and Nilakkal	16,90,000/-	16,87,045/-	05.11.2016	15.05.2017	18,96,830/-	Work executed as per actuals for the proper completion of the work and approved by the HPC

10.	SMP-Sabarimala- Extension of Annadanamandam at Sannidhanam	12,05,00,000/-	11,79,00,000/-	14.03.2017	31.03.2021	11,14,15,983/-	
11.	SMP-Sabarimala- Relocation of Bhandaram at Sannidhanam	1,44,00,000/-	93,22,880/-	26.06.2017	16.11.2019	74,99,422/-	
12.	SMP-Nilakkal- Construction of Integrated Toilet Complex	5,00,00,000/-	4,62,74,083/-	26.06.2018	10.03.2020	3,78,47,698/-	
13.	SMP-Sabarimala- Construction of Water tank at Pandithavalam of 36 Lakhs liters capacity and enhancing the capacity to 50 Lakhs	7,20,00,000/-	6,69,00,000/-	26.03.2018	16.11.2018	6,68,80,691/-	
14.	SMP-Sabarimala- Relocation of Bhandaram at Sannidhanam – Providing Electrification	21,00,000/-	17,64,736/-	18.09.2018	13.08.2019	18,70,120/-	
15.	SMP-Sabarimala- Construction of a Annadanamandapam at Sannidhanam – Providing Electrification to the first floor	31,00,000/-	25,99,326/-	12.10.2018	15.11.2018	17,74,287/-	

16.	Supplying & Providing Double Decker cots for the duty staff deployed at Annadanamandapam at Sannidhanam	24,40,000/-	20,30,000/-		11.01.2017	23,95,400/-	
17.	SMP-Sabarimala-Improvements of the Road from Pandithavalam to Sabarenandanam	75,50,000/-	64,40,952/-	10.10.2019	15.04.2020	61,02,954/-	
18.	Supply, Installation, testing and commissioning of passenger cum goods elevator for Annadanamandam at Sannidhanam Sabarimala (with a performance guarantee of two years and AMC for third & fourth year)	17,21,000/-	17,21,000/-	17.11.2018	26.12.2018	17,21,000/-	
19.	SMP-Sabarimala-Relocation of Bhandaram at Sannidhanam Supply, Installation, Testing and Commissioning of Conveyor belt system	43,50,000/-	43,50,000/-	10.03.2019	20.09.2019	42,91,442/-	
20.	SMP-Sabarimala-Construction of Darsanam Complex – Providing Electrification	57,00,000/-	55,97,085/-	03.03.2019	05.05.2019	49,06,846/-	

21.	SMP-Sabarimala- Construction of Annadanamandapam at Sannidhanam – Providing Electrification for Kitchen and Ground floor (including One 82.5KVA & 225KVA Diesel Generator sets)	95,50,000/-	84,71,154/-	10.10.2017	14.10.2020	80,62,613/-	
22.	SMP-Sabarimala- Upgradation of Bhasmakulam	3,25,00,000/-	2,46,44,965/-	26.06.2019	14.07.2020	1,21,25,588/-	The accounts of the contractor is closed with direction to submit fresh estimate as the scope of work has changed
23.	SMP-Sabarimala- Relocation of Bhandaram - Supply, Installation, Testing and commissioning of floor standing type Air Conditioners	10,50,000/-	10,52,073/-	21.08.2019	20.09.2019	10,38,263/-	
24.	SMP-Sabarimala- Relocation of Bhandaram- Supply of Furniture	1,40,00,000/-	86,28,841/-	14.11.2019	15.08.2023	86,28,841/-	

25.	SMP-Preparation of Layout Plan for Pampa & Trek Route		39,17,600/-		09.01.2025	31,34,080/-	80% of the payment made as per the payment schedule of the agreement. Balance 20% ie; Rs. 7,83,520/- to be paid
26.	SMP-Preparation of Layout Plan for Sannidhanam Sabarimala		55,10,000/-		09.01.2025	49,59,540/-	90% of the payment made as per the payment schedule of the agreement. Balance 10% ie; Rs. 5,51,060/- to be paid
27.	Recoupment of Bailey Bridge at Sabarimala					1,06,89,541/-	
28.	Establishment of 5MLD Sewage Treatment Plant at Sannidhanam Sabarimala – Balance payment for the project after 06/2016 and O & M charges etc.					1,30,70,084/-	
29.	SMP-Pampa-Construction of Annadanam Block	3,78,00,000/-	4,06,78,864/-	10.08.2015	30.10.2018	3,15,22,714/-	Balance payment after 06/2016

30.	SMP-Nilakkal-Providing Street Lighting along internal roads	1,01,00,000/-	86,84,789/-	30.06.2015	09.11.2015	29,00,000/-	Balance payment after 06/2016
31.	SMP-Sabarimala-Supplying & Providing single cots and double cots to the newly constructed Darshanam Complex at Sannidhanam	15,55,000/-	13,25,730/-		10.05.2019	13,25,000/-	
32.	SMP-Pampa-Construction of Restaurant Block	3,78,00,000/-	4,06,78,864/-	21.07.2015	25.10.2016	2,97,75,367/-	Balance payment after 06/2016
33.	SMP-Sabarimala-Construction of New RCC water storage tank at Pandithavalam after dismantling the old water tank No. V	1,68,70,000/-	1,88,38,448/-	08.07.2015	15.03.2017	41,65,932/-	Balance payment after 06/2016
34.	SMP-Sabarimala-Construction of New RCC water storage tank at Pandithavalam after dismantling the old water tank No. VI	1,68,70,000/-	1,88,38,448/-	16.07.2015	15.03.2017	54,11,035/-	Balance payment after 06/2016
35.	SMP-Pampa-Construction of Godown	1,45,00,000/-	1,16,26,095/-	17.06.2015	20.05.2017	1,59,18,127/-	
	Total					70,37,74,264/-	